



EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.3.2015
COM(2015) 100 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Resultat av det offentliga samrådet om strategin Europa 2020
för smart och hållbar tillväxt för alla**

Inledning

Strategin Europa 2020 inleddes 2010 som EU:s heltäckande, långsiktiga strategi för sysselsättning och tillväxt. För att nå målet om smart och hållbar tillväxt för alla i EU bygger strategin på fem huvudmål för sysselsättning, forskning och utveckling, klimat och energi, utbildning samt kamp mot fattigdom och social exkludering, och målen omsätts av varje medlemsstat till nationella mål. Strategin genomförs och övervakas inom ramen för Europeiska planeringsterminen. Den har också fungerat som ram för en rad politiska insatser på EU-nivå och nationell nivå. Strategin har särskilt varit vägledande för utformningen och planeringen av EU:s struktur- och investeringsfonder under perioden 2014–2020.

Efter de första åren av strategins tillämpning och halvvägs till målet 2020 inledde kommissionen ett offentligt samråd för att få en överblick över hur strategins mål uppnåtts hittills. Att strategins första år sammanföll med en allvarlig ekonomisk och finansiell kris påverkade naturligtvis framstegen mot strategins mål. Det innebar också att kortsiktiga politiska överväganden ofta fick företräde framför mer långsiktiga synsätt. Den senaste Eurobarometerundersökningen om Europa 2020¹ tyder på att EU:s svar på krisen har stöd av EU:s medborgare: de tillfrågade som anser att EU har valt rätt väg för att komma ut ur krisen och hantera den är nästan dubbelt så många som de som inte anser det.

I detta meddelande finns de viktigaste resultaten av det offentliga samrådet som ägde rum maj–oktober 2014 för att inhämta de berörda parternas synpunkter på Europa 2020:s utformning och resultat. Det åtföljs av en aktuell lägesrapport för målen i Europa 2020².

Sammanfattning

Det offentliga samrådet om strategin Europa 2020 ägde rum 5 maj–31 oktober 2014. Syftet var att inhämta de berörda parternas erfarenheter och sammanfatta lärdomarna av strategins tillämpning de första åren som underlag för en översyn.

Sammanlagt 755 inlägg kom in från 29 länder. Fackliga organisationer, arbetsgivarföreträdare, intressegrupper och icke-statliga organisationer var flitigast med att svara, följda av medlemsstaternas regeringar och myndigheter, enskilda, tankesmedjor, högskolor, stiftelser och företag.

Samrådets resultat är väsentligen följande:

- Europa 2020 betraktas som en relevant ram för främjande av jobb och tillväxt i EU och medlemsstaterna. Dess mål och prioriteringar är relevanta i förhållande till dagens och morgondagens utmaningar.
- De fem huvudmålen motsvarar viktiga faktorer för tillväxt och sysselsättning, och bidrar till att hålla strategin fokuserad.
- De flesta flaggskeppsinitiativen har tjänat sitt syfte, men har hållit låg profil.
- Det finns utrymme för och behov av förbättringar i genomförandet av strategin, genom ökad delaktighet och medverkan i praktiken.

¹ Ordinarie Eurobarometer 81, våren 2014, rapport om Europa 2020.

² *Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy*, 2015 års upplaga, Eurostat.

1. Det offentliga samrådet om Europa 2020

I mars 2014 lade kommissionen fram meddelandet *En genomgång av strategin Europa 2020 för smart, hållbar tillväxt för alla*³ för att bedöma hur långt EU och medlemsstaterna kommit med att genomföra strategin efter fyra år, och förbereda en översyn av strategin.

Halvvägs till målgången 2020 har målen för sysselsättning och tillväxt uppnåtts delvis, särskilt på grund av krisen. Krisens verkningar är fortfarande mycket kännbara, särskilt på arbetsmarknaderna med fortsatt mycket hög arbetslöshet i EU och mycket olika situationer mellan medlemsstaterna. Särskilt oroande är att ungdomsarbetslösheten förblir hög i många medlemsstater, och att långtidsarbetslösheten har ökat. På det socialpolitiska området har krisen lett till ökad risk för fattigdom, social exkludering och ökande ojämlikhet. Situationen är särskilt allvarlig i vissa medlemsstater, där den allvarliga materiella fattigdomen och andelen arbetslösa hushåll har ökat. När krisen härjade som värst begränsade behovet att få de offentliga utgifterna under kontroll möjligheterna till satsningar på forskning och utveckling i ett antal medlemsstater. Nu när fokus successivt flyttas från akut krishantering till läggande av solida grunder för tillväxt och sysselsättning är det viktigt att medlemsstaterna prioriterar tillväxtbefrämjande utgifter såsom forskning och utveckling. Dessutom påverkar ett antal långsiktiga tendenser fortfarande tillväxten, t.ex. den demografiska utvecklingen, globaliseringen och konkurrensen på världsmarknaden, produktivitetens och digitaliseringens utveckling samt trycket på naturresurser och miljö.

Krisen har också påverkat arbetet med att nå Europa 2020:s huvudmål. Krisen har naturligtvis påverkat sysselsättningen och andelen fattiga negativt, och hämmat framstegen mot några av de andra målen, dock med effekten att utsläppen av växthusgaser har minskat. Trots krisen har mer positiva strukturella tendenser märkts, exempelvis inom utbildningsnivåer, hållbarare energimix och koldioxidsnålare ekonomi. Det innebär att totalt sett ligger EU på rätt väg att nå eller nästan nå sina mål i fråga om utbildning, klimat och energi. Det gäller däremot inte för sysselsättning, forskning och utveckling samt fattigdomsbekämpning, där krisen har drabbat hårdast. På alla områden krävs fortsatta satsningar för att befästa framstegen och gå vidare.

Europa 2020:s mål är politiska åtaganden⁴. Att målen är politiska ligger i strategins natur, och hänger samman med det huvudansvar som vilar på de nationella regeringarna i enlighet med subsidiaritetsprincipen. På de flesta områdena är dock inte de nationella målen tillräckligt ambitiösa för att totalt leva upp till EU:s ambitionsnivå. För att ta ett exempel: om alla medlemsstater når sina individuella mål skulle FoU-investeringarna sammanlagt i EU uppgå till 2,6 % av BNP år 2020, vilket är lägre än EU:s mål på 3 %. Dessa varierande ambitionsnivåer återspeglas också i de varierande graderna av politiska reaktioner och ambitioner i EU.

De blandade framstegen med strategins mål kan också delvis tillskrivas den tid det tar för strukturreformer att helt slå igenom i ekonomin. Även om strukturreformernas hastighet och kvalitet har varierat mellan medlemsstaterna, har de flesta av dem inlett omfattande strukturreformer av sina arbetsmarknader för att göra dem motståndskraftigare, av sina varu- och tjänstemarknader för att få dem att fungera bättre och få en bättre resursfördelning, och av sina förvaltningar för att göra dem effektivare. Sådana här reformer

³ COM(2014) 130 final.

⁴ Med undantag för målen om minskning av utsläpp av växthusgaser och användning av förnybar energi, som är fastslagna i rättsligt bindande EU-rättsakter och omfattar mål som ska nås på nationell nivå.

tar dock tid att ge resultat och bli märkbara, varför det är särskilt viktigt att genomföra dem snabbt och fullständigt.

Ökande skillnader mellan och ofta inom medlemsstaterna har hindrat framstegen mot målen för Europa 2020. Krisen har lett till ökande skillnader mellan de bäst och sämst presterande medlemsstaterna, inte till den önskade konvergensen mellan våra ekonomier. Skillnaderna mellan regioner i och mellan medlemsstaterna har också ökat. Som exempel kan nämnas att 2013 uppgick skillnaden mellan den högsta och lägsta sysselsättningen i befolkningen i åldrarna 20–64 år till 26,9 procentenheter, och spände från 52,9 % i Grekland till 79,8 % i Sverige. Detta kan jämföras med läget 2000, då 22,7 procentenheter skilde den högsta sysselsättningen från den lägsta, från 55,3 % i Bulgarien till 78,0 % i Danmark.

MÅL I EUROPA 2020 FÖR HELA EU	SENASTE UPPGIFTERNA
Öka sysselsättningen i åldrarna 20–64 år till minst 75 %	68,4 % (2013)
Öka FoU-investeringar till 3 % av BNP	2,02 % (2013)
Minska utsläppen av växthusgaser med minst 20 % jämfört med 1990	17,9 % minskning (2012)
Öka andelen förnybar energi i den slutliga energiförbrukningen till 20 %	14,1 % (2012)
Öka energieffektiviteten med 20 % (mätt i både primär och slutlig energiförbrukning)	Primär energiförbrukning: 11,9 % mer energieffektivitet (2013) Slutlig energiförbrukning: 12,8 % mer energieffektivitet (2013)
Minska andelen elever som lämnar skolan i förtid till mindre än 10 %	12,0 % (2013)
Öka andelen i åldrarna 30–34 år som slutfört en högre utbildning till minst 40 %	36,9 % (2013)
Lyfta minst 20 miljoner människor ur risken att drabbas av fattigdom och social exkludering (motsvarar ett mål på 96,6 miljoner)	121,6 miljoner människor riskerar fattigdom eller social exkludering (2013) ⁵

Källa: Europeiska kommissionen

Ett av syftena med det offentliga samrådet om strategin Europa 2020 var att få mer kunskap om hur strategin genomförts i praktiken. Eftersom strategin bygger på samarbete

⁵ Målet mäts för EU-27, eftersom uppgift saknas för Kroatien 2008, det år som tjänar som utgångspunkt för beräkning av målet.

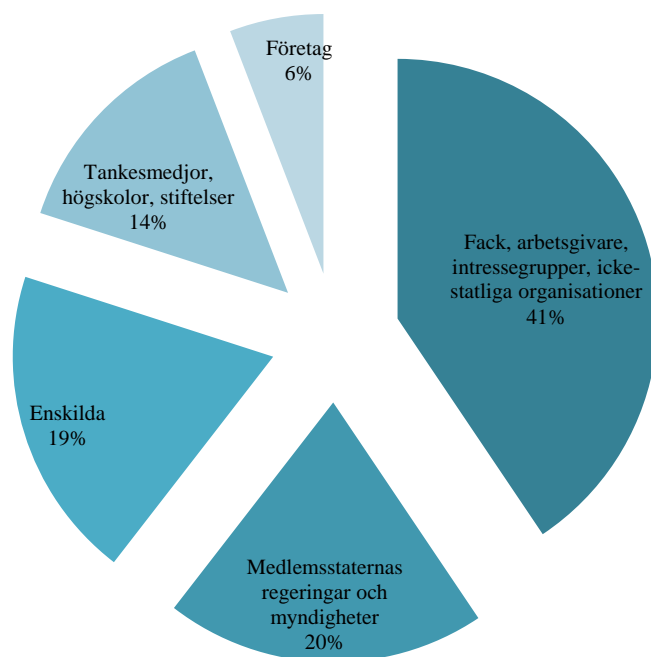
mellan EU och medlemsstaterna måste de nationella regeringarna, parlamenten, de lokala och regionala förvaltningarna, arbetsmarknadens parter, andra berörda parter och det civila samhället ta sitt ansvar och kunna vara delaktiga. Det var alltså viktigt att inhämta synpunkter från alla som är involverade i strategin, och dra nytta av deras erfarenheter och bra metoder.

2. Samrådet i siffror

Samrådet om Europa 2020 var öppet 5 maj–31 oktober 2014. Ett antal verktyg användes för att öka synligheten och deltagandet. Samrådet lades ut på *Din röst i Europa*, och på en särskild webbplats⁶ fanns det möjlighet att fylla i ett frågeformulär eller lämna synpunkter, och där fanns också länkar till de viktigaste dokumenten om Europa 2020. Kommissionen tog fram frågeformuläret för att inhämta synpunkter på strategins första år och idéer om hur den kunde vidareutvecklas. På webbplatsen lades även svaren ut⁷.

Samrådet lockade 755 deltagare. Den geografiska fördelningen visar att många svar kom från Belgien, där EU-lobbyister ofta är baserade, medan mycket få deltagare kom från de central- och östeuropeiska länderna. Utöver EU-länderna inkom svar från Kanada, Norge, Schweiz och USA. Deltagarna återspeglar hur många olika parter som berörs av Europa 2020. Fackliga organisationer, arbetsgivare, intressegrupper och icke-statliga organisationer var de flitigaste deltagarna (41 %), följda av medlemsstaternas regeringar och myndigheter, även regionala och lokala (20 %), enskilda (19 %) samt tankesmedjor, högskolor och stiftelser (14 %). Företagen utgjorde 6 % av deltagarna, men denna låga andel uppvägs av det stora antalet intressegrupper som företräder dem.

Deltagare efter kategori



Källa: Europeiska kommissionen

⁶ http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/index_sv.htm, på den allmänna webbplatsen för Europa 2020.

⁷ http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/contributions/index_sv.htm

Fördelningen mellan områden visar att Europa 2020 verkligen är en strategi för alla. Majoriteten av deltagarna tog upp alla strategins områden i sina svar, dvs. ekonomi och finans, konkurrenskraft, industri, inre marknad, sysselsättning, forskning och utveckling, innovation, digital ekonomi, klimat, energi, resurseffektivitet, utbildning samt fattigdom och social exkludering. Fördelningen mellan inlägg som inriktas på ett visst område är i stort sett balanserad.

Förutom de formella svaren på samrådet har EU och nationella instanser också diskuterat översynen av strategin. På initiativ av rådets ordförandeland Italien har översynen dryftats av de flesta rådskonstellationerna. Med utgångspunkt i dessa diskussioner lade ordförandeskapet fram en sammanfattning vid mötet i rådet (allmänna frågor) i december 2014⁸. Europaparlamentet har spelat en viktig roll sedan strategin inleddes, bland annat genom att få de nationella parlamenten involverade. De senaste månaderna har ett antal meningsutbyten ägt rum med de nationella parlamenten om Europa 2020 och hur den kan vidareutvecklas.

Tankarna om översynen av Europa 2020 har rönt stort intresse bland dem som berörs av tillämpningen av strategin. Regionkommittén, via sin övervakningsplattform, och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har varit särskilt aktiva och anordnat meningsutbyten och diskussioner om ämnena i strategin. Samtidigt har en rad evenemang anordnats i medlemsstaterna, med hjälp av de kommissionshandläggare som ansvarar för Europeiska planeringsterminen, om strategin som helhet eller delar av den. Evenemangen har berikat dialogen med alla berörda parter, byggt broar mellan de olika intressenternas nätverk och inhämtat erfarenheter och bra lösningar från verkligheten som underlag för översynen av strategin.

3. Samrådets resultat

3.1 Europa 2020-strategins mål och räckvidd har fortfarande relevans

Det finns ett brett stöd för en EU-strategi för tillväxt och sysselsättning. Ett överväldigande flertal av deltagarna (86 %) anser att EU behöver en heltäckande medelfristig strategi för tillväxt och sysselsättning under de kommande åren, medan bara några få (14 %) uttrycker en blandad eller negativ uppfattning. De sistnämnda, främst enskilda, anser antingen att EU bör inrikta sig på tillämpningen av befintliga verktyg, att social, ekonomisk och miljömässig utveckling är viktigare än tillväxt i sig eller att beslutsfattarna bör ta avstånd från tanken om ständig tillväxt. Merparten av deltagarna ser sambandet mellan strategin och deras verksamhet, och uppskattar dess övergripande karaktär. Särskilt framhålls relevansen i strategins tredelade syn på tillväxt, dvs. att den ska vara smart, hållbar och för alla.

Strategin Europa 2020 inriktas på dagens och morgondagens utmaningar. Inläggen i samrådet visar ett starkt samband mellan de områden som deltagarna prioriterar och dem som ingår i Europa 2020.

3.2 De nuvarande fem huvudmålen är relevanta och stärker varandra

Deltagarna var mestadels positiva till målen som ändamålsenliga sätt att få strategin att ge resultat. Merparten (87 %) ser målen som ändamålsenliga för att genomföra och övervaka strategin, eftersom de fungerar som riktvärden som fäster uppmärksamheten på ett antal viktiga områden. Vissa (10 %) nämner möjligheter till förbättringar, även om de medger att målen är ändamålsenliga styrmedel. Ett antal deltagare framhåller vikten av att inte ha för många mål och hålla strategin fokuserad. Mycket få av deltagarna (3 %) anser att målen inte är ändamålsenliga. Flera deltagare säger att alla kvantitativa bedömningar av måluppfyllelsen

⁸ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16559-2014-INIT/sv/pdf>

måste kompletteras med en kvalitativ bedömning. Kommissionen håller med om att kvalitativa bedömningar är viktiga, och det genomförs bland annat inom Europeiska planeringsterminen.

Det finns ett starkt stöd för att bevara de nuvarande fem huvudmålen oförändrade. En stor majoritet (78 %) anser att de nuvarande målen räcker. Några vill lägga till nya mål, medan andra ifrågasätter om målet för högre utbildning är relevant och framhåller vikten av att anpassa färdigheter till arbetsmarknaden för att undvika felmatchningar. Det måste ha i åtanke att målen inte är avsedda att sammanfatta alla EU:s insatser eller ambitioner – de är representativa mätningar av de förändringar som förespråkas inom Europa 2020. En del av de mål som föreslås, t.ex. preliminära mål för resurseffektivitet och industrins andel av BNP, har redan arbetats in i EU:s politiska åtgärder. Samrådet ger slutligen inte någon tydlig rangordning mellan målen. Omkring hälften av deltagarna anser att målen är lika viktiga och beroende av varandra, att de stärker varandra och att de sammantaget bidrar till tillväxt och sysselsättning.

3.3 Flaggskeppsinitiativen har tjänat sina syften

Flaggskeppsinitiativen har i allmänhet tjänat sina syften, men åtgärder på deras områden behöver genomföras i andra former. På det hela taget anser deltagarna att flaggskeppsinitiativens syfte har varit att förbättra måluppfyllelsen inom Europa 2020. Rätt många deltagare (32 %), bl.a. regeringarna och intressegrupperna, gav uttryck för blandade känslor: flaggskeppsinitiativen ansågs ha tjänat sitt syfte genom att driva på en rad prioriterade åtgärder, men deras mervärde överskuggades av låg profil och överlappande politiska insatser så att de blev överflödiga. Några deltagare ansåg att flaggskeppsinitiativen saknar samband med sina politikområden, medan andra ansåg att de var otydliga på grund av överlappningar och bristande prioritering mellan flaggskeppsinitiativen. Deltagarna menade därför att de nu borde ersättas av mer enhetligt organiserade, övergripande politiska program.

3.4 Strategins resultat och genomförande bör förbättras

Genomförandet av strategin kan förbättras. På frågan om Europa 2020 haft effekt svarade en majoritet (60 %) av deltagarna jakande, men många (40 %) svarade nej och framhöll flera problem med genomförandet och sätt att lösa dessa.

Strategin hade kunnat genomföras bättre om det inte hade funnits problem med profil, delaktighet och tillämpning. För det första visar svaren på samrådet att det rådet brist på kännedom om strategin, antingen uttryckligt när deltagarna säger sig inte kunna svara på vissa frågor, eller underförstått när svaren inte stämmer överens med strategins innehåll eller mål. För det andra sade sig knappt hälften av deltagarna (46 %) vara involverade i strategin, medan tre fjärdedelar (77 %) sade sig vara villiga att bli mer involverade i strategin. Av svaren framgår också viss bästa praxis som kan tjäna som föredöme, t.ex. den partskommittén som den danska regeringen tillsatt, med omkring 30 organisationer som företagsorganisationer, fackföreningar, kommuner och ideella organisationer. Deltagarna vill se strängare tillämpning för att se till att strategin ger resultat genom rätt ambitionsnivå och rätt verktyg för tillämpningen. Drygt hälften (58 %) anser att nationella mål är viktigt och lämpligt, och nästan en tredjedel (28 %) framhåller att målen bör vara tillräckligt långtgående och att EU bör öka medlemsstaternas förändringsvilja genom starkare övervakning.

Deltagarna föreslog sätt på vilka strategin kan ge mer resultat. Bättre målstyrd kommunikation och information, mer utbyten av erfarenheten och bästa praxis mellan medlemsstaterna, delaktighet för berörda parter på alla nivåer, noggrann övervakning av framstegen och nya incitament för följande av strategins mål är de alternativ som deltagarna främst nämner.

3.5 Sammanfattning av lärdomarna

Utifrån svaren i samrådet identifierar kommissionen följande styrkor, svagheter, möjligheter och hot för Europa 2020.

<p style="text-align: center;">STYRKOR</p> <ul style="list-style-type: none">• Överväldigande stöd för en EU-omfattande strategi för sysselsättning och tillväxt.• Överensstämmelse mellan områdena i Europa 2020 och utmaningarna.• Relevanta mål som förstärker varandra.• Vissa framsteg redan märkbara: EU är på väg att nå eller nästan nå målen för utbildning, klimat och energi.	<p style="text-align: center;">SVAGHETER</p> <ul style="list-style-type: none">• Flaggskeppsinitiativets låga profil.• Behov av bättre resultat och genomförande av strategin.• Relevanta berörda parter otillräckligt involverade.• Långt från målen för sysselsättning, forskning och utveckling samt fattigdomsminskning.
<p style="text-align: center;">MÖJLIGHETER</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktörer vill ta aktiv del i strategin.• Nära övervakning av strategin inom Europeiska planeringsterminen.• Anpassning av Europa 2020 till kommissionens prioriteringar (sysselsättning, tillväxt, investeringar).	<p style="text-align: center;">HOT</p> <ul style="list-style-type: none">• Krisen har förstärkt skillnaderna mellan och inom medlemsstaterna.• Målen politiska karaktär och låg ambitionsnivå hos medlemsstaterna.

Slutsatser

Kommissionen kommer att beakta det offentliga samrådets resultat i övervägandena om hur man bör gå vidare med Europa 2020. Förutom samrådet kommer kommissionen också att beakta inläggen från Europaparlamentet, rådet, de nationella parlamenten, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Kommissionen kommer också att se till att eventuella förslag kommer att vara helt förenliga med det pågående arbetet med en fördjupad ekonomisk och monetär union.

Som kommissionen sagt i sitt arbetsprogram för 2015 kommer den att lägga fram förslag om översyn av Europa 2020 innan året är slut.